

[Horn.]

maa nu betales, hvis det hele ikke skal være en tarvelig Svindel. Kravene er jo ikke uigennemførlige, hvad Svenskerne har vist, selv om en og anden ryster paa Hovedet og betragter deres Gennemførelse som ødelæggende for Landbrugets Drift. Vi, der selv har haft vor Gang bag Ploven og stadig har en Dragen mod Mulden, ved, at en Udvikling, der har fundet Sted i andre Erhverv, hvor nedsat Arbejdstid er indført, ikke har ødelagt noget, og saadan vil det sikkert ogsaa gaa i Landbruget. Naar man har lidt god Vilje til at naa et Resultat og ikke klapper Døren i, vil man sikkert kunne naa en Ordning, som begge Parter er tilfredse med. Derfor opfordrer jeg den høje Regering til snarest at tage Medhjælperloven op til Revision paa Grundlag af de 8 Punkter, som Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Socialdemokratisk Ungdom har opstillet som Retningslinier herfor.

Den øvrige Lovgivning, som vedrører det, jeg her har talt om, sorterer under den højtærede Arbejds- og Socialminister. Jeg henstiller til Ministeren, at han snarest søger disse Love ændret, saa at Landarbejderne faar samme Arbejdstid, samme Ferie- og Boligforhold, som Arbejderne i Handel, Haandværk og Industri har, og bliver ligestillet med de øvrige Borgere i dette Land.

Jeg forstaar, at den høje Regering gerne vil have blaa Stempel for sin sociale Forstaaelse. Her er et udmærket Frontafsnit at gaa til Angreb paa, hvor den kan forventes Socialdemokratiets fulde Medvirken til et Gennembrud paa bred Front, hvorved der skabes Ro om disse Problemer, samtidig med at Landbruget sikres den nødvendige Arbejdskraft og man styrker Sammenholdet mellem Land og By, som der vil blive god Brug for i den kommende Tid, der kræver meget af Befolkningen baade i Byen og paa Landet.

Til Slut vil jeg omtale et andet Problem af stor Betydning. Det drejer sig om Forskellen, der er ved Laaneforholdene i større og mindre Byer efter Loven om Boligbyggeri af 13. April 1938 med senere Ændringer. Der er fastsat et Maksimumsbeløb for Haandværkerudgifterne til Parcel- og Rækkehuse, graderet efter Størrelsesforhold og Bosted for den enkelte, der søger Laan, som vi ogsaa kender det fra en Række andre Omraader af Lovgivningen. I dette Tilfælde skelnes der mellem Byer med over 10 000 Indbyggere, Byer med under 10 000 Indbyggere og rene Landkommuner. For Byer med over 10 000 Indbyggere maa Haandværkerudgifterne til et

saadant Enfamilieshus andrage 19 000 Kr. og for Byer med under 10 000 Indbyggere 17 000 Kr., altsaa 2 000 Kr. mindre. Paa samme Maade er der 2 000 Kr.s Forskel for Tofamilieshuse, hvilket virker meget uheldigt i Byer med under 10 000 Indbyggere, da Omkostningerne praktisk talt er de samme, enten man bor i en lille eller en stor By. Arbejdsløn og Mestersalær er det samme, Prisen paa Materialer ogsaa. Der kan være Tale om, at der kan være Forskel paa Transportudgifterne, efter som Byggepladsen ligger nær ved eller langt fra Grusgrav og Teglværk, men de smaa Byer har ikke Patent paa at være Nabo til en Grusgrav eller et Teglværk. Det rammer disse Byer meget haardt, at man har lagt Grænsen ved 17 000 Kr. Det har Gang paa Gang vist sig, at Haandværkerne ikke kan presse deres Omkostninger ned paa dette Tal. Der kunde maaske ogsaa være et andet Forhold, der gjorde sig gældende, nemlig at Byggevedtægterne er forskellige, hvilket forøvrigt er urimeligt. Jeg tror nu ikke, at Byggevedtægterne er saa forskellige, at de kan bevirke en Forskel paa 2 000 Kr.

Den Forskel, der her er gjort, har ingen saglig Begrundelse og virker meget hindrende paa Byggeriet i de smaa Byer, skaber daarlige Boliger og sænker hele Boligstandarden. I Praksis foregaar det private Byggeri i disse Byer, hvor man kun maa gaa til 17 000 Kr., ved, at man skærer ned paa alle Ledder og Kanter. I Statens Boligdirektorat faar man den Besked, at Udgiften er for høj, der maa skæres noget ned paa Areal eller Indretning, saa at det bliver billigere; det virker meget uheldigt, og for at man kan klare det, gaar det ofte saadan, at der sker det, man kalder Handel under Bordet. Man affatter en Laanebegæring paa Grundlag af 17 000 Kr. i Haandværkeromkostninger, men betaler en Sum ved Siden af. Den private Bygherre tvinges faktisk til at omgaa Lovens Bestemmelser for at kunne gøre Brug af Loven. For Foreningsbyggeriet er det anderledes, der kan man ikke handle under Bordet. Det vil sige, at naar en Boligforening i Byer med under 10 000 Indbyggere skal opføre saadanne Huse — og man sætter i Smaabyer Pris paa Enfamilieshuse, Dobbeltshuse og Firefamilieshuse —, bliver man tvunget til at skære Indretningen af et saadant Hus meget ned, saa at det bliver mere end det, man kalder skrabet. Man er nu i Gang med at skære ned rundt omkring med det Resultat, at de Huse, man faar bygget paa denne Maade, bliver saaledes, at vi om nogle Aar, naar vi faar mere normale Boligforhold,